

หน่วยเลี้ยงภาษาแพรว

นางพิศศรี แจ่งไพบ

003846

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๐

๕16810898

(2)

PHONEMES IN THE PRAE DIALECT

Mrs. Pitsri Changprai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

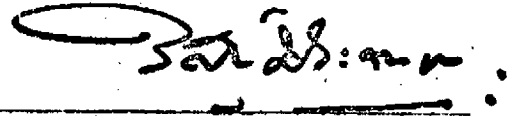
Department of Thai Language

Graduate School

Chulalongkorn University

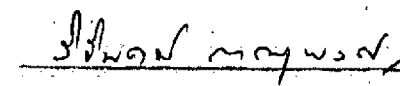
1977

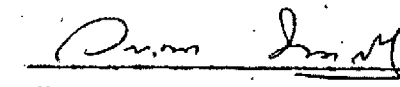
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

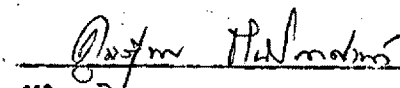

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)
คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรน ภาณุพงศ์)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณภัทร ชานีโรคนานต์)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง "หน่วยเสียงภาษาแพร์"

โดย นางพิศศรี แจ่งไทร

แผนกวิชา ภาษาไทย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   หน่วยเสียงภาษาแพร่
ชื่อ   นางพิศศรี แจ่งไพโร
แผนกวิชา   ภาษาไทย
ประจำปีการศึกษา   ๒๕๐๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาหน่วยเสียงในภาษาแพร่ ข้อมูลในการศึกษาได้จาก
ผู้ออกภาษาชาวแพร่และผู้วิจัยซึ่งเป็นชาวแพร่เอง ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า หน่วยเสียงภาษา
แพร่มี ๓ ชนิด คือ หน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๒ หน่วย เป็นพยัญชนะเดี่ยว ๒๐ หน่วย พยัญชนะ
ประสม ๒ หน่วย หน่วยเสียงสระมี ๒๐ หน่วย เป็นสระเดี่ยว ๑๘ หน่วย สระประสม ๒ หน่วย
หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี ๖ หน่วย เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์คงที่ ๓ หน่วย หน่วยเสียงขึ้น-ลง
๓ หน่วย ผู้วิจัยได้อธิบายลักษณะหน้าที่หน่วยเสียงทั้งหลายเหล่านี้ รวมทั้งการจะประกอบกันเข้า
เป็นพยางค์แบบต่าง ๆ ได้ ๓๓ แบบ

เนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น ๗ บท คือ บทที่หนึ่งเป็นบทนำ กล่าวถึงความ
มุ่งหมาย ความเป็นมา และขอบเขตของการวิจัย บทที่สองหน่วยเสียงพยัญชนะ บทที่สาม
หน่วยเสียงสระ บทที่สี่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ บทที่ห้าโครงสร้างของพยางค์ บทที่หก ความ
สัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงต่าง ๆ และบทที่เจ็ดเปรียบเทียบหน่วยเสียงที่เป็นปฏิภาคกันระหว่าง
ภาษากรุงเทพกับภาษาแพร่ ตอนท้ายที่ผู้วิจัยได้รวบรวมคำที่มีทั้งเสียง ความหมาย และการใช้
เหมือน และวางกับคำในภาษากรุงเทพไว้ด้วย.

9

THESIS TITLE : Phonemes in The Prae Dialect
NAME : Mrs. Pitsri Changprai
DEPARTMENT : Thai Language
ACADEMIC YEAR : 1976

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to analyse phonemes in the Prae dialect. The data used in this study were provided by local Prae informants and the writer who is a Prae dialect speaker herself.

The phonemes of the Prae dialect are classified into three categories: 22 consonants consisting of 20 single consonant phonemes and 2 clusters; 20 vowels consisting of 18 single vowel phonemes and 2 diphthongs; and 6 tones consisting of 3 level tones and 3 contour tones. The writer describes the characteristic and functions of these phonemes and also describes their composition into 33 syllables types.

The thesis is divided into 7 chapters. The first chapter is the preface, introducing the aims and the scope of the research. The second, the third and the fourth chapters deal respectively with consonants, vowels and tones. The fifth concerns syllabic structure. The sixth chapter describes the relationships of phonemes, whereas the seventh presents a comparison of the phonemic systems of Prae and Bangkok dialects. At the end of the chapter seventh the writer presents lists of words both similar to and different from the Bangkok dialect in meaning, usage, or pronunciation.

คำนำ

ผู้วิจัยตระหนักในใจว่า หากมิได้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล เป็นผู้ให้คำปรึกษา ความควบคุมดูแลการศึกษาและวิเคราะห์ภาษาแพร์ของผู้วิจัยแล้ว ก็ยากที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จสมบูรณ์เช่นนี้ได้ และเมื่อสำเร็จแล้วผู้วิจัยก็ได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ชานีโรคศาสตร์ เป็นผู้ตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้เรียบร้อย ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนรู้สึกในพระคุณของทั้งสามท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย.

พิศศรี แจ่งไพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
คำนำ	ฉ
รายการแผนผังและแผนภูมิ	ช
รายการตารางประกอบ	ฌ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัญหา	๒
ข้อความของปัญหา	๓
ขอบเขตของปัญหา	๓
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๓
วิธีการดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	๓
ประโยชน์ที่จะได้รับ	๔

✓ ๒. หน่วยเสียงพยัญชนะ	๕
๒.๑ การหาหน่วยเสียงพยัญชนะ	๕
๒.๒ ชนิดของหน่วยเสียงพยัญชนะ	๕
๒.๒.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว	๑๐
หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้น	๑๐
หน่วยเสียงที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย	๑๔
๒.๒.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะประสม	๑๗
✓ ๓. หน่วยเสียงสระ	๑๘
๓.๑ การหาหน่วยเสียงสระ	๑๘
๓.๒ ชนิดของหน่วยเสียงสระ	๒๑
๓.๒.๑ หน่วยเสียงสระเดี่ยว	๒๒
หน่วยเสียงสระหน้า	๒๒
หน่วยเสียงสระกลาง	๒๔
หน่วยเสียงสระหลัง	๒๕
๓.๒.๒ หน่วยเสียงสระประสม	๒๖

๔. หน่วยเสียงวรรณยุกต์	๒๔
๔.๑ การหาหน่วยเสียงวรรณยุกต์	๒๔
๔.๒ ชนิดของหน่วยเสียงวรรณยุกต์	๒๔
๔.๒.๑ หน่วยเสียงกึ่งที่	๓๑
๔.๒.๒ หน่วยเสียงชั้น - ลง	๓๑
๕. โครงสร้างของพยางค์	๓๔
๕.๑ โครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยว	๓๔
๕.๑.๑ ลักษณะโครงสร้างของพยางค์	๓๔
๕.๑.๒ ชนิดของหน่วยเสียงที่เป็นส่วนประกอบของพยางค์	๓๕
หน่วยเสียงพยัญชนะต้น	๓๕
หน่วยเสียงสระ	๓๕
หน่วยเสียงวรรณยุกต์	๓๖
หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย	๓๖
๕.๑.๓ แบบโครงสร้างของพยางค์	๓๗
โครงสร้างแบบ CVV ^T	๓๕
โครงสร้างแบบ CVVN ^T	๔๖
โครงสร้างแบบ CVVS ^T	๔๕

	หน้า
โครงสร้างแบบ CVN ^T	๕๖
โครงสร้างแบบ CVS ^T	๕๕
๕.๒ โครงสร้างของค่าสองพยางค์	๕๐
๕.๒.๑ ประเภทที่ไม่มีโครงสร้าง CV ^T อยู่ควย	๕๐
๕.๒.๒ ประเภทที่มีโครงสร้าง CV ^T อยู่ควย	๕๖
๕.๓ โครงสร้างของค่าสามพยางค์	๕๔
๕.๓.๑ ค่าพยางค์เดี่ยวรวมกัน	๕๕
๕.๓.๒ ค่าพยางค์เดี่ยวรวมกับค่าสองพยางค์	๕๖
๕.๔ โครงสร้างของค่าหลายพยางค์หรือสำนวน	๕๗
๕.๔.๑ เสียงค่าตรงกลางคล้องจองกัน	๕๗
๕.๔.๒ เสียงค่าที่ ๑ และ ๓ เป็นค่า- ค่าเดียวกัน	๕๗
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงต่าง ๆ	๕๘
๖.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วย เสียงสระ	๖๐
๖.๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระได้ ๒๐ หน่วย	๖๐
๖.๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระได้ ๑๕ หน่วย	๗๖

๖.๑.๓	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระไค้ ๑๔ หน่วย	๗๓
๖.๑.๔	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระไค้ ๑๗ หน่วย	๗๔
๖.๑.๕	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระไค้ ๑๕ หน่วย	๗๖
๖.๑.๖	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระไค้ ๓ หน่วย	๗๖
๖.๑.๗	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ปรากฏหน้าหน่วย เสียงสระไค้ ๒ หน่วย	๗๗
๖.๒	ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียง พยัญชนะท้าย	๘๐
๖.๒.๑	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายไค้ ๙ หน่วย	๘๐
๖.๒.๒	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายไค้ ๘ หน่วย	๘๑
๖.๒.๓	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายไค้ ๗ หน่วย	๘๓
๖.๒.๔	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายไค้ ๖ หน่วย	๘๓

๖.๒.๕	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายได้ ๕ หน่วย	๔๗
๖.๒.๖	หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง พยัญชนะท้ายได้ ๔ หน่วย	๔๗
๖.๓	ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์กับหน่วยเสียงอื่น ..	๕๐
๖.๓.๑	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 1 /	๕๐
๖.๓.๒	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 2 /	๕๐
๖.๓.๓	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 3 /	๕๑
๖.๓.๔	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 4 /	๕๒
๖.๓.๕	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 5 /	๕๒
๖.๓.๖	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ / 6 /	๕๓
๗.	เปรียบเทียบหน่วยเสียงภาษาแพร่กับหน่วยเสียงภาษากรุงเทพ	๑๒๕
๗.๑	ประเภทที่ภาษาแพร่มีเสียงแตกต่างไปอย่างมีกฎเกณฑ์	๑๒๖
๗.๑.๑	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเป็นปฏิภาคกัน	๑๓๘
๗.๑.๒	หน่วยเสียงสระเป็นปฏิภาคกัน	๑๓๘
๗.๑.๓	หน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นปฏิภาคกัน	๑๓๘

๗.๒	ประเภทที่ภาษาแพรมีหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่ง แตกต่างกันไปเฉพาะคำ	๑๕๕
๗.๒.๑	การปรากฏแตกต่างไปของหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ..	๑๕๕
๗.๒.๒	การปรากฏแตกต่างไปของหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย..	๑๖๐
๗.๒.๓	การปรากฏแตกต่างไปของหน่วยเสียงสระ	๑๖๒
๗.๓	ประเภทคำที่มีแต่ในภาษาแพร์	๑๖๖
๗.๓.๑	คำที่มีหน่วยเสียงเฉพาะในภาษาแพร์	๑๖๖
๗.๓.๒	คำที่มีหน่วยเสียงทั้งในภาษากรุงเทพและ ภาษาแพร์	๑๖๗
๘.	สรุปผลของการวิจัยและขอเสนอแนะ	๒๐๔
	บรรณานุกรม	๒๐๗
	ภาคผนวก ๑	๒๑๐
	ภาคผนวก ๒	๒๑๒
	ประวัติของผู้วิจัย	

รายการแผนผังและแผนภูมิประกอบ

แผนผังที่

หน้า

๑.	แสดงที่เกิดและลักษณะหน่วยเสียงพยัญชนะต้น	๘
๒.	แสดงที่เกิดและลักษณะหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย	๑๕
๓.	แสดงลักษณะหน่วยเสียงสระ	๒๑
๔.	แสดงลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์	๓๐

แผนภูมิที่

๑.	เปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะต้น	๑๒๑
๒.	เปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย และ พยางค์เปิด	๑๒๒
๓.	เปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยเสียงสระ	๑๒๓
๔.	เปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์	๑๒๔

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑.	แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่ได้จากคูเทียบเสียง	๖
๒.	แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่ได้จากคูเทียบเสียง	๘
๓.	แสดงหน่วยเสียงสระที่ได้จากคูเทียบเสียง	๑๘
๔.	แสดงหน่วยเสียงสระสั้น - ยาว ภายคูเทียบเสียงและ คูเทียบคล้าย	๒๐
๕.	แสดงแบบโครงสร้างของพยางค์	๓๘
๖.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับ หน่วยเสียงสระ	๓๘
๗.	แสดงจำนวนที่ปรากฏได้ของหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกับหน่วย เสียงสระ	๓๙
๘.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียง พยัญชนะท้าย	๔๘
๙.	แสดงจำนวนที่ปรากฏได้ของหน่วยเสียงสระกับหน่วยเสียง พยัญชนะท้าย	๔๘
๑๐.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์กับหน่วย เสียงจีน	๕๕

ตารางที่

หน้า

๑๑ - ๓๐	ตารางคำและพยางค์ในภาษาแพรวเรียงลำดับตาม หน่วยเสียงสระ	
๑๑.	หน่วยเสียงสระ /i/	๑๐๐
๑๒.	หน่วยเสียงสระ /i:/	๑๐๑
๑๓.	หน่วยเสียงสระ /e/	๑๐๒
๑๔.	หน่วยเสียงสระ /e:/	๑๐๓
๑๕.	หน่วยเสียงสระ /ɛ/	๑๐๔
๑๖.	หน่วยเสียงสระ /ɛ:/	๑๐๕
๑๗.	หน่วยเสียงสระ /ɯ/	๑๐๖
๑๘.	หน่วยเสียงสระ /ɯ:/	๑๐๗
๑๙.	หน่วยเสียงสระ /ə/	๑๐๘
๒๐.	หน่วยเสียงสระ /ə:/	๑๐๙
๒๑.	หน่วยเสียงสระ /a/	๑๑๐
๒๒.	หน่วยเสียงสระ /a:/	๑๑๑
๒๓.	หน่วยเสียงสระ /u/	๑๑๒
๒๔.	หน่วยเสียงสระ /u:/	๑๑๓
๒๕.	หน่วยเสียงสระ /o/	๑๑๔

	หน้า
๒๖. หน่วยเสียงสระ /o:/	๑๑๕
๒๗. หน่วยเสียงสระ /ɔ:/	๑๑๖
๒๘. หน่วยเสียงสระ /ɔ:/	๑๑๗
๒๙. หน่วยเสียงสระ /ia/	๑๑๘
๓๐. หน่วยเสียงสระ /ua/	๑๑๙
๓๑. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะ เคี้ยวที่มีเสียงปฏิภาคใน ภาษาแพร์	๑๓๖
๓๒. แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะประสมที่มีเสียงปฏิภาคใน ภาษาแพร์	๑๓๗
๓๓. แสดงสัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์	๑๔๑
๓๔. เปรียบเทียบการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ห้า กรุงเทพฯกับภาษาแพร์	๑๔๓
๓๕. เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษากรุงเทพฯที่เป็น ปฏิภาคกับภาษาแพร์	๑๕๖
๓๖. เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาแพร์ที่เป็นปฏิภาค กับภาษากรุงเทพฯ	๑๕๓